

Konsekvenser af indstillet skibsfragt i Det Røde Hav

Januar 2024

Indhold

Resume	3
Den aktuelle situation	4
Konsekvenser for verdenshandelen	5
Danmark og EU's import fra asiatiske lande og den globale nettoeksport for overordnede varegrupper	8
Bilag	
Bilag 1: Varegrupper	13

Resume

I lyset af den skærperede sikkerhedspolitiske situation i Det Røde Hav, og den hertil afledte omlægning af kommerciel skibsfart, har Styrelsen for Forsyningsikkerhed undersøgt de mulige konsekvenser for Danmarks og EU's import via søvej fra asiatiske lande. Nærværende notat opridser kort situationen, konsekvenserne for verdenshandlen og præsenterer en deskriptiv analyse af, hvilke varekategorier Danmark og EU importerer igennem Suezkanalen, og som derfor kan blive påvirket.

Det vurderes for nuværende ikke sandsynligt, at situationen vil medføre alvorlige konsekvenser for Danmarks forsyningssikkerhed, herunder for samfundsvigtige funktioner. Det er dog vigtigt at have for øje, at størstedelen af dansk import har oprindelse i Sydøstasien, og transporteres over det Røde Hav og igennem Suezkanalen. Det forventes derfor, at der vil ske prisstigninger og forsinkelser på et stort antal varekategorier, som konsekvens af anvendelsen af længere handelsruter. Styrelsen for Forsyningsikkerhed følger situationen tæt, særligt i relation til varer der er vigtige for opretholdelsen af samfundsvigtige funktioner.

Kort over den berørte handelsrute fra Adenbugten, igennem Bab al-Mandab Strædet, over Det Røde Hav og igennem Suezkanalen.

Kilde: Styrelsen for Forsyningsikkerhed på baggrund af Google Maps.

Den aktuelle situation

Siden midten af november 2023 har den militante Houthi-bevægelse angrebet flere containerskibe i det Røde Hav. Houthierne har siden 2014 haft kontrol over dele af Yemen. Ifølge bevægelsen er angrebene foretaget i solidaritet med det palæstinensiske folk med mål om at hindre skibsfragt med "israelsk interesse". Flere fartøjer uden tilknytning til Israel er dog blevet angrebet.

På trods af øget militær tilstedeværelse fra vestlige lande, ledet af USA, er der sket en eskalering af missil og droneangreb mod fartøjer i passagen gennem Bab-al-Mandab-strædet ud fra Yemens kyst, hvilket har medført, at flere af verdens største rederieri december valgte at indstille sejlads via Det Røde Hav. Bab-al-Mandab-strædet forbinder sammen med det Røde Hav og Suezkanalen det Indiske Ocean og Middelhavet.

Militær reaktion

En USA-ledet militær koalition "Operation Prosperity Guardian (OPG)" bestående af NATO-allierede blev annonceret før udgangen af 2023. Tilstedeværelsen af krigsskibe i området har indtil videre ikke været et effektivt værn mod angreb. Senest har den danske regering kort før årsskiftet oplyst, at man vil sende en dansk fregat til at støtte koalitionen i Det Røde Hav.

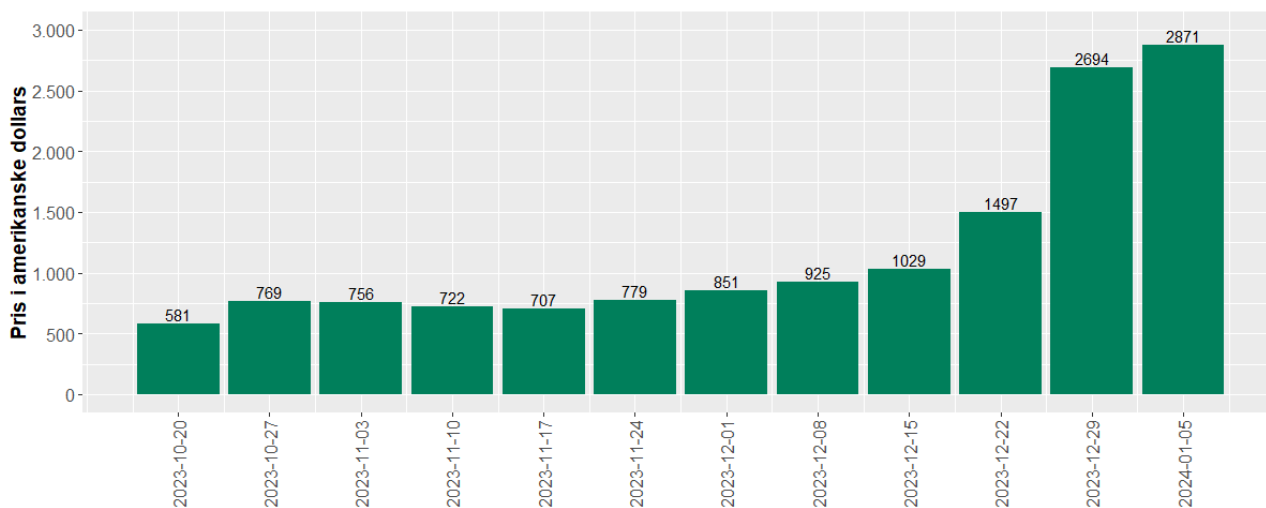
Konsekvenser for verdenshandelen

Det estimeres, at 12% af verdenshandlen passerer igennem Suezkanalen, og handelsruten er derved et strategisk vigtigt led i centrale globale forsyningskæder. Som konsekvens af angrebene har 18 store containerrederier besluttet, at omdirigere deres skibe til en rute syd om Kap Det Gode Håb.

Omlægningen af skibenes ruter betyder, at transittiden forøges med 10 til 20 dage i forhold til ruten gennem det Røde Hav og Suezkanalen, hvilket medfører en meromkostning på ca. 2 mio. USD pr. skib. Omlægningen betyder derfor også, at rederierne har hævet deres priser, hvilket har medført, at prisen pr. TEU¹ (20-fods-container) er blevet fordoblet over en periode på 14 dage – fra 22 december til 5. januar (Jf. figur 1).

FIGUR 1

Udvikling i prisen for fragt af en 20-fods-container fra Shanghai til Europa

Kilde: Udarbejdet af Styrelsen for Forsyningssikkerhed på baggrund af Shanghai Containerized Freight index (SCFI)

Anmærkning: Grafen er baseret på input fra de største rederier, og er et gennemsnit af prisen på 20-fods-containere i USD.

¹ Twenty-foot Equivalent Units (TEU) i daglig tale skibscontainere

Trods de markante prisstigninger, er priserne fortsat ikke på samme niveau som i 2021, hvor prisen pr. TEU var omkring 4500 USD. Det er for nuværende ikke klart i hvilken grad forbrugeren kan blive ramt af prisstigninger på forbrugsvarer med fjernøstlig oprindelse. Det kan dog ikke udelukkes at billige og tunge varer, som eksempelvis en kummefryser, kan blive dyrere, da det er begrænset hvor mange kummefrysere der kan være i en skibscontainer, og varen er relativt billig i forhold til sin størrelse.

Ever Given

Da containerskibet Ever Given i marts 2021 satte sig fast på tværs af Suezkanalen, medførte det en total blokering. Grundstødningen skete, mens der i forvejen var massive problemer i globale forsyningskæder forårsaget af COVID-19-pandemien, og det forværrede således situationen med allerede høje fragtrater og mangel på containerkapacitet. Dengang nåede fragtraterne mellem Shanghai og Europa op på omkring 4500 USD.²

Flere rederier beskriver, at den aktuelle situation i og omkring Det Røde Hav ikke forventes at påvirke handelen på samme vis, da situationen er opstået i et marked, der var nået tilbage til normalen.

Situation omkring de store havne i Europa forventes at være uberørt, og der er ikke forventninger om trængsel, som skibsbranchen oplevede i kølvandet på covid-19. Ved overgangen til 2024 var markedet præget af en overkapacitet af containere. Således oplevede markedet større udbud end efterspørgsel af containere. Til eksempel voksede udbuddet af containere i 2023, hvor der allerede var et større udbud end efterspørgsel, med 14 %. Til sammenligning voksede efterspørgslen med 3 %. Udbredt omlægning af søtransport rundt om Kap Det Gode Håb medfører dog effektivt en reduktion af containerkapaciteten, idet den længere rute medfører, at containere anvendes i længere tid og derfor er senere i havn.

Det forventes ikke, at reduktionen vil medføre mangel på kapacitet. Kapaciteten på søtrafikken er altså ikke kritisk på samme måde som i 2021, men de længere transporttider har medført prisstigninger ikke bare på containerfragt, men også på luftfragt, og sø/luftfragt, hvor godset sejles til Dubai og flyves til Europa. I lyset af situationen i Det Røde Hav, er efterspørgslen på fragt via jernbanenetværket mellem Asien og Europa også steget, dog er ruten fortsat forbundet med meromkostninger og usikkerhed qua Ruslands invasion af Ukraine.³

² Se artikel fra *United Nations Conference on Trade and Development*: [Shipping during COVID-19: Why container freight rates have surged | UNCTAD](#)

Det kinesiske nytår (9. februar til 17. februar) forventes at give yderligere pres på forsyningskæderne i januar, da alle varer skal ud forinden, da Kina lukker ned i perioden. Her vil øgede fragttider derfor også kunne give udfordringer.

Overordnet set vurderes det derfor for nuværende ikke, at situationen får alvorlige konsekvenser for dansk import af kritiske varekategorier. Afhængig af produktet kan der forventes prisstigninger og øgede fragttider, men ikke på et niveau der bør skabe væsentlige udfordringer for samfundsvigtige funktioner.

I det følgende har Styrelsen for Forsyningssikkerhed analyseret data fra BACI-databasen⁴ med henblik på at uddrage hvilke varekategorier, Danmark og EU særligt importerer igennem det Røde Hav, og som således kan blive påvirket af prisstigninger og længere fragttider.

⁴ BACI-databasen består af alle bilaterale handelsrelationer fordelt på mere end 200 lande og mere end 5000 varegrupper. Alle varer er inddelt i varegrupper efter et harmoniseret system i en nomenklatur (HS-koder), der består af seks cifre. Hver handelsrelation er indrapporteret af både import- og eksportland, hvorefter værdi og mængde er herefter afstemt. Seneste opgørelse over den globale handel er foretaget for 2021.

Danmark og EU's import fra asiatiske lande og den globale nettoeksport for overordnede varegrupper

Hidtil er størstedelen af den import, der kommer til Europa fra Asien, blevet fragtet med containerskib gennem Suezkanalen. Derfor er det interessant at undersøge, hvilke varegrupper der særligt bliver importeret fra de asiatiske lande, og som dermed kan forventes at blive ramt af stigende leveringstid og -omkostninger. Da analysen fokuserer på varetransport gennem Suezkanalen er import fra lande, der tidligere har hørt under Sovjetunion (Rusland, centralasiatiske lande og Kaukasus), Mongoliet og lande med kystlinje til Middelhavet (Tyrkiet, Israel, Syrien, Libanon) ikke inkluderet i den samlede import fra Asien.

Figur 2 viser andelen af Danmarks og EU's samlede import, der i 2021 kom direkte fra et asiatiske land og ratioen mellem import og eksport for femten overordnede varegrupper. Varegrupper, hvor importen var større end eksporten, er markeret som røde i figuren.

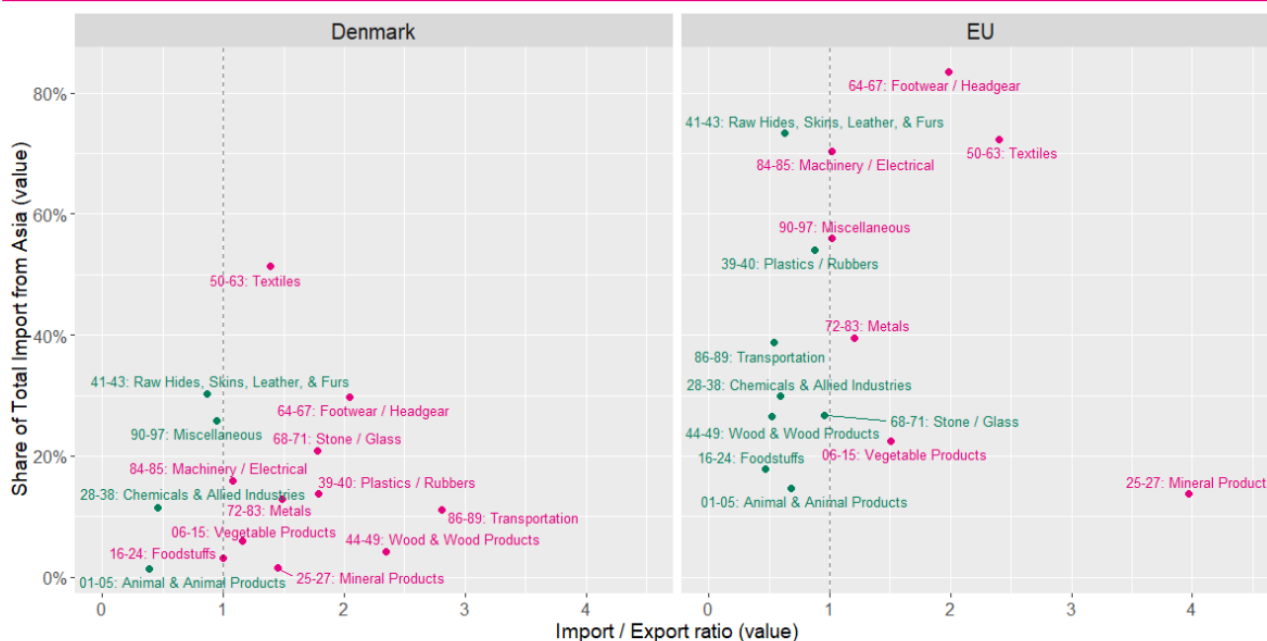
Som det fremgår, kom EU's import i højere grad direkte fra et Asiatiske land i forhold til Danmarks import. Det skyldes, at store dele af Danmarks import kommer direkte fra et andet EU-land. Det er nødvendigt at inkludere EU-perspektivet i analysen, da Danmark ofte er indirekte afhængig af import gennem andre EU-lande som for eksempel Holland eller Tyskland. Det betyder, at dansk importafhængighed af asiatiske lande bliver underestimeret, hvis man udelukkende fokuserer på direkte import.

De varegrupper, hvor den største andel af Danmarks og EU's import kom direkte fra de asiatiske lande, er **tekstiler, fodtøj og hovedbeklædning, og råhuder, skind, læder og pels**. Der er tale om varegrupper, hvor stigende leveringstider og -omkostninger ikke forventes at have større betydning for samfundsvigtige funktioner i Danmark. Mere end 70 procent af EU's import af **maskiner og elektronik** kom direkte fra de asiatiske lande, mens det i Danmark var mindre end 20 procent. Danmark formodes dog at være indirekte afhængig af import af **maskiner og elektronik** på samme niveau som EU. Området må formodes at være et af de områder, der bliver hårdest ramt.

Maskiner og elektronik inkluderer slutprodukter som bærbare computere og mobiltelefoner, men også delkomponenter som mikrochips og permanente magneter, der er centrale komponenter i produktionen af eksempelvis elbiler. Der er samtidig mange større vare i produktgruppen, som derfor kan blive ramt af prisstigninger på containerfragt.

FIGUR 2

Andel af direkte import fra Asien og import / eksport ratio fordelt på overordnede varegrupper

Kilde: Udarbejdet af Styrelsen for Forsyningsikkerhed på baggrund af data fra BACI, 2021

Anmærkning: Inddelingen i varegrupper er foretaget på baggrund af HS-nomenklaturens overordnede niveau

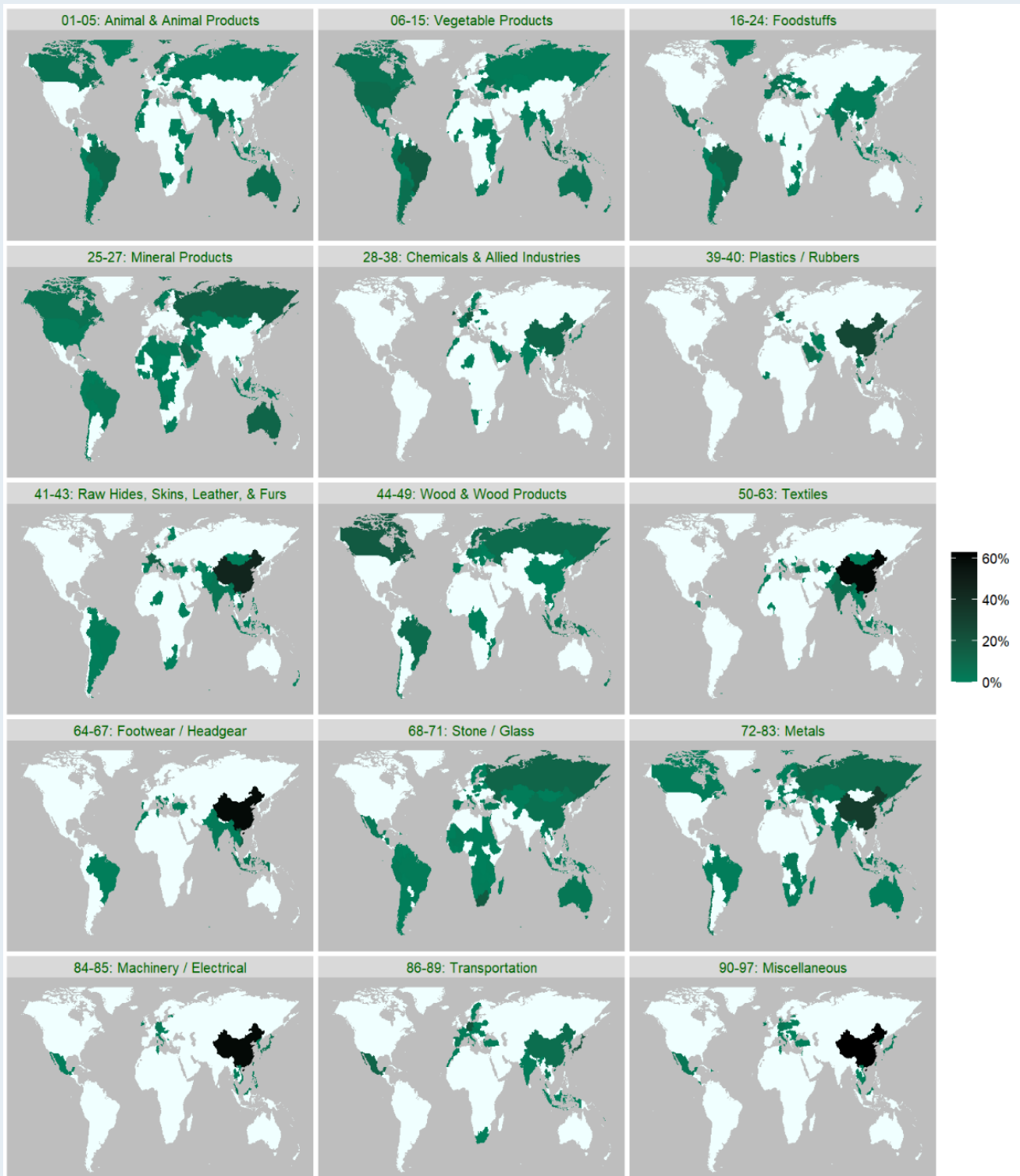
Både EU og Danmark er nettoimportører af **metaller og mineraler**. Næsten 40 procent af EU's import af **metaller** kom direkte fra de asiatiske lande, mens det var omkring 15 procent af **mineraler**. Denne kategori indeholder eksempelvis råstoffer til den grønne og digitale omstilling. Selvom både Danmark og EU er nettoeksportører af **kemikalier og nærtstående industrier**, dækker kategorierne over meget forskelligartede produkter, og der kan der være store afhængigheder af underordnede varegrupper, f.eks. inden for sundhedssektoren. Det gælder eksempelvis visse typer af antibiotika, der er blevet identificeret som en kritisk importafhængighed og sensitivt input i sundhedssektoren af Europa-Kommissionen.

Figur 3 viser en geografisk visualisering af, hvilke lande der er nettoeksportører af de overordnede varegrupper, og hvor stor en andel af den samlede nettoeksport de repræsenterer. Det er de lande, der har et nettobidrag for hver varegruppe på det globale marked. De varegrupper, hvor nettoeksporten er koncentreret i de asiatiske lande, må forventes at blive påvirket mest af en omlægning af transportvejen for containerskibe. Af de mest sensitive varegrupper er det i særlig grad **kemikalier og nærtstående industrier, plastik og gummi, metaller, og maskiner og elektronik**, hvor der er en stor koncentration af nettoeksporten i de asiatiske lande.

Der er også andre områder, hvor de asiatiske lande udgør en stor andel af den globale nettoeksport. For **Transport** fremgår det dog, at der blandt EU-landene er nogle markante nettoeksportører. For **sten og glas, træprodukter og mineraler** er den globale nettoeksport fordelt over flere kontinenter, hvilket betyder, at verdensmarkedet generelt er mindre afhængige af eksporten fra de asiatiske lande.

FIGUR 3

Landes andele af den globale nettoeksport fordelt på overordnede varegrupper

Kilde: Udarbejdet af Styrelsen for Forsyningssikkerhed på baggrund af data fra BACI, 2021

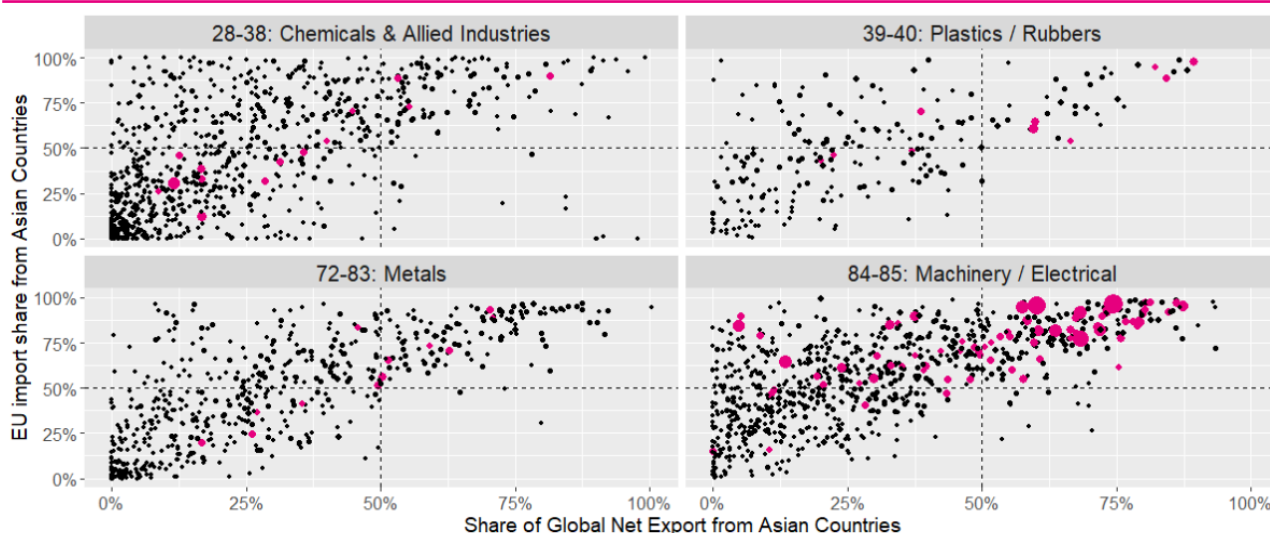
Selvom udbuddet kommer flere steder fra, kan der være specifikke varegrupper under de overordnede grupper, der er koncentreret i de asiatiske lande. Det gælder eksempelvis koks fra stenkulstjære, som EU i høj grad importerer fra Japan, og som bliver brugt i produktion af maling og asfalt, og Mica, som EU i høj grad importerer fra Indien, og som bruges i produktionen af mange elektroniske apparater.

Figur 4 viser alle de underordnede varegrupper for **kemikalier og nærtstående industrier, plastik og gummi, metaller, og maskiner og elektronik**, hvor der er registreret import til EU fra de asiatiske lande. Hver varegruppe er placeret i forhold til, hvor stor en andel af EU's samlede import, der stammer fra de asiatiske lande, og hvor stor en andel af den samlede globale nettoeksport, der kom fra de asiatiske lande i 2021.

Hvert punkt i figur 4 repræsenterer en varegruppe, og punkternes størrelse indikerer den samlede værdi EU importerede fra de asiatiske lande i 2021. De varegrupper, hvor EU's import var på mere end 1.000 mio. amerikanske dollars, er fremhævet med rød.

FIGUR 4

EU-import og asiatisk nettoeksport for underordnede varegrupper

Kilde: Udarbejdet af Styrelsen for Forsyningsikkerhed på baggrund af data fra BACI, 2021.

Som det fremgår af figuren, er der flest varegrupper under **maskiner og elektronik**, der repræsenterer en importværdi over 1.000 mio. amerikanske dollars.

Selvom værdien af import, kombineret med andelen af den samlede EU-import, der kommer fra de asiatiske lande, og de asiatiske landes andel af den globale nettoeksport, kan bruges som en indikator for hvilke varegrupper, der kan blive hårdest ramt af stigende leveringstid og -omkostninger, er sammenhængen ikke definitiv.

Bilag 1 viser en liste over alle de underordnede varegrupper, som er markeret med rødt i figur 4, hvor mindst 50 procent af EU's import kommer fra de asiatiske lande og hvor de asiatiske lande står for mindst 50 procent af den globale nettoeksport. Listen indeholder de 59 ud af 2.422 varegrupper, der er plottet i figur 4, og er dermed en markant forsimpning af hvilke varegrupper, der vil blive berørt.

For maskiner og elektronik drejer det sig eksempelvis om computere (849130, 847141, 847160, 847170 og 847180), permanente magneter (850511) og halvlederbaserede medier (852351), men også airconditionanlæg (841510 og 841590), og printere og kopimaskiner (844331, 844332 og 844339). For kemikalier og nærliggende industrier er det blandt andet Aminosyrer (292249) og Industrielle monocarboxylfedtsyrer (382319), for metal er det blandt andet køkkenborde (732393 og 761510) og skruer, bolte og møtrikker (731815). For plastic og gummi er det særligt dæk til biler, lastbiler og busser (401110 og 401120) samt plastic og gummihandsker (392620 og 401519). Sidstnævnte må forventes at være udtryk for en særlig tendens under covid-19 pandemien.

Listen indeholder kun varegrupper med den største absolutte og relative mængde af import fra de asiatiske lande. Det er sandsynligt, at disse varegrupper er nogle af dem, der vil blive påvirket mest af stigende leveringstid og -omkostninger. Andre varegrupper med en lavere absolut og relativ import fra de asiatiske lande kan dog blive påvirket mindst lige så hårdt. Den største absolutte og relative mængde er heller ikke nødvendigvis ensbetydende med, at det er de varegrupper, der har størst betydning for de samfundsvigtige funktioner i Danmark.

Bilag

Bilag 1: Varegrupper

Varegrupper hvor EU importerer mere end 50 procent fra de asiatiske lande til en samlet værdi af mindst 1.000 mio. amerikanske dollars, og hvor asiatiske lande står for mindst 50 procent af den globale nettoeksport.

TABEL 1
Varegrupper

Product group	HS-code	Product description
28-38: Chemicals & Allied Industries	292249	Amino-acids, other than those containing more than one kind of oxygen function, their esters: salts thereof, excluding lysine, glutamic acid, anthranalic acid and tilidine, their esters and salts thereof
	321590	Ink: writing, drawing and other inks, n.e.c. in heading no. 3215, whether or not concentrated or solid
	382319	Industrial monocarboxylic fatty acids: acid oils from refining: (other than stearic acid, oleic acid or tall oil fatty acids)
39-40: Plastics/ Rubbers	391810	Floor, wall or ceiling coverings: of polymers of vinyl chloride, whether or not self-adhesive, in rolls or in the form of tiles
	392620	Plastics: articles of apparel and clothing accessories (including gloves, mittens and mitts)
	392690	Plastics: other articles n.e.c. in chapter 39
	401110	Rubber: new pneumatic tyres, of a kind used on motor cars (including station wagons and racing cars)
	401120	Rubber: new pneumatic tyres, of a kind used on buses or lorries
	401519	Rubber: vulcanised (other than hard rubber), gloves, mittens and mitts other than surgical gloves
72-83: Metals	721070	Iron or non-alloy steel: flat-rolled, width 600mm or more, painted, varnished or coated with plastics
	731815	Iron or steel: threaded screws and bolts n.e.c. in item no. 7318.1, whether or not with their nuts or washers
	732393	Steel, stainless: table, kitchen and other household articles and parts thereof
	732690	Iron or steel: articles n.e.c. in heading 7326
	761510	Aluminium: table, kitchen or other household articles and parts thereof: pot scourers and scouring or polishing pads, gloves and the like
	761699	Aluminium: articles n.e.c. in heading 7616

Product group	HS-code	Product description
84-85: Machinery/Electrical	841290	Engines: parts, for engines and motors of heading no. 8412
	841430	Compressors: of a kind used in refrigerating equipment
	841510	Air conditioning machines: comprising a motor-driven fan and elements for changing the temperature and humidity, of a kind designed to be fixed to a window, wall, ceiling or floor, self-contained or "split-system"
	841590	Air conditioning machines: with motor driven fan and elements for temperature control, parts thereof
	842952	Mechanical shovels, excavators and shovel loaders: with a 360 degree revolving super structure
	843149	Machinery: parts of machines handling earth, minerals or ores and n.e.c. in heading no. 8431
	843311	Mowers: lawn, parks or sports-grounds, powered, with the cutting device rotating in a horizontal plane
	844331	Printing, copying, and facsimile machines: machines which perform two or more of the functions of printing, copying or facsimile transmission, capable of connecting to an automatic data processing machine or to a network
	844332	Printing, copying, and facsimile machines: single-function printing, copying or facsimile machines, capable of connecting to an automatic data processing machine or to a network
	844399	Printing machinery: parts and accessories, n.e.c. in item no. 8443.91
	846721	Tools: for working in the hand, with self-contained electric motor: drills of all kinds
	846729	Tools: for working in the hand, with self-contained electric motor: other than saws and drills
	847130	Automatic data processing machines: portable, weighing not more than 10kg, consisting of at least a central processing unit, a keyboard and a display
	847141	Automatic data processing machines: comprising in the same housing at least a central processing unit and an input and output unit, whether or not combined, n.e.c. in item no. 8471.30
	847160	Units of automatic data processing machines: input or output units, whether or not containing storage units in the same housing
	847170	Units of automatic data processing machines: storage units
	847180	Units of automatic data processing machines: n.e.c. in item no. 8471.50, 8471.60 or 8471.70
	847330	Machinery: parts and accessories (other than covers, carrying cases and the like) of the machines of heading no. 8471
	848190	Taps, cocks, valves and similar appliances: parts thereof
	848210	Ball bearings
	850131	Electric motors and generators: DC, of an output not exceeding 750W
	850300	Electric motors and generators: parts suitable for use solely or principally with the machines of heading no. 8501 or 8502
	850440	Electrical static converters
	850511	Magnets: permanent magnets and articles intended to become permanent magnets after magnetisation, of metal
850760	Electric accumulators: lithium-ion, including separators, whether or not rectangular (including square)	

Product group	HS-code	Product description
	850811	Vacuum cleaners, with self-contained electric motor, of a power not exceeding 1,500 W and having a dust bag or other receptacle capacity not exceeding 20L
	850940	Electro-mechanical domestic appliances: food grinders and mixers, fruit or vegetable juice extractors, with self-contained electric motor
	850980	Electro-mechanical domestic appliances: with self-contained electric motor, other than vacuum cleaners of heading 85.08, n.e.c. in heading no. 8509
	851679	Electro-thermic appliances: n.e.c. in heading no. 8516, used for domestic purposes
	851712	Telephones for cellular networks or for other wireless networks
	851762	Communication apparatus (excluding telephone sets or base stations): machines for the reception, conversion and transmission or regeneration of voice, images or other data, including switching and routing apparatus
	851822	Loudspeakers: multiple, mounted in the same enclosure
	851830	Headphones and earphones, whether or not combined with a microphone, and sets consisting of a microphone and one or more loudspeakers
	852351	Semiconductor media: solid-state non-volatile storage devices, whether or not recorded, excluding products of Chapter 37
	852580	Television cameras, digital cameras and video camera recorders
	852852	Monitors: other than cathode-ray tube: capable of directly connecting to and designed for use with an automatic data processing machine of heading 84.71
	852859	Monitors other than cathode-ray tube: n.e.c. in subheading 8528.52, whether or not colour
	852871	Reception apparatus for television, whether or not incorporating radio-broadcast receivers or sound or video recording or reproducing apparatus: not designed to incorporate a video display or screen
	852990	Reception and transmission apparatus: for use with the apparatus of heading no. 8525 to 8528, excluding aerials and aerial reflectors
	853950	Lamps: light-emitting diode (LED) lamps
	854140	Electrical apparatus: photosensitive, including photovoltaic cells, whether or not assembled in modules or made up into panels, light-emitting diodes (LED)
	854370	Electrical machines and apparatus: having individual functions, not specified or included elsewhere in this chapter, n.e.c. in heading no. 8543
	854442	Insulated electric conductors: for a voltage not exceeding 1000 volts, fitted with connectors

Konsekvenser af indstillet skibsfragt i Det Røde Hav

© Styrelsen for Forsyningsikkerhed
Januar 2024

**Styrelsen for
Forsyningssikkerhed**

Datavej 20
3460 Birkerød
+45 45 16 16 66
sfos@sfos.dk

sfos.dk